

Lente

Rudy Geldhof

De bevolking op de boerderij:

Belzemien Goetgebuer, 50 jaar. Hij heeft de leiding over het boerenbedrijf. Hij zetelt in de gemeenteraad en is niet zonder waardigheid.

Stantje, zijn broer, 40 jaar, een levenslustige figuur.

Coben, zijn broer, 45 jaar, de minst snuggere van de broers.
Hij is stotteraar. Zijn positie op de boerderij is min of meer die van een ondergeschikte: half baas, half knecht.

Cordula, zijn zuster, 46 jaar, een eerder plumpe, stuurse vrouw.

Bruuntje, de oude knecht.

Leonie, de meid, een eerder slonzige verschijning. Niet jong meer.

Pierke, het jonge koewachtertje.

En verder:

Leontientje
Vader van Leontientje
Non - verpleegster
tante Zeunia
Notaris
postbediende

Figuratie:

Reizigers
Wiedsters
4 cafébezoekers
Notarisklerk
Oudere non
Familie op begrafenismaal

1 – Exterieur – Huis tante Zeunia

Belzemien en Standje komen aan bij het renteniershuisje van tante Zeunia. "Zondagse" kleren. Stantje kauwt, zachtjes neuriënd op een twijgje. Belzemien belt aan. Hij bekijkt Standje nog even.

Belzemien (Zacht, vriendelijk - vermanend) Standje...

Standje houdt op met neuriën en neemt het twijgje uit zijn mond. Hij doet nog een knoop van zijn jas dicht. De deur wordt geopend door de niet erg vriendelijke non-verpleegster.

Non Ha, gij zijt het.

Belzemien Dag zuster. Hoe is het met haar vandaag?

Non Nog goed bij haar hoofd, maar voor de rest geen verandering.

Belzemien en Standje begeven zich naar binnen.

2 – Interieur – Gang huis tante Zeunia

De non gaat Belzemien en Standje voor naar de ziekenkamer van tante Zeunia.

Non Ge moogt niet lang blijven. Ze moet rusten heeft de dokter gezegd.

Belzemien en Standje knikken als twee onderdanige schooljongens tegenover dit geestelijk gezag.

Non Ik ga eerst kijken of ze niet slaapt. Wacht hier.

De non verdwijnt in de ziekenkamer. Standje maakt een grimas naar Belzemien, zoals een schooljongen naar zijn vriendje als de "meester" zijn rug gedraaid is. Belzemien behoudt zijn waardigheid.

Non (Vanuit de deuropening) Het is goed. Ze is wakker.

Belzemien en Standje begeven zich naar binnen. Ernstige gezichten.

3 – Interieur – Ziekenkamer tante Zeunia

De lijkbleke tante Zeunia ligt half rechtop in bed. Ze is erg zwak, maar haar oogjes zijn nog vinnig. Belzemien en Standje drukken haar slappe hand. De gestrenge non verliest de bezoekers geen moment uit het oog.

Standje Dag tante. We komen nog eens goededag zeggen.

Belzemien Ook in naam van Cordula en Coben.

Tante Zeunia knikt. Als toekomstig erflater vindt ze dit onderdanig eerbetoon een vanzelfsprekende zaak.

Standje En hoe is 't er mee? Ge ziet er beter uit. Ge hebt al een beetje meer kleur.

Zeunia 't Is gedaan met mij. Ik voel het...

Belzemien Cordula leest voor uw beterschap, iedere avond.

Zeunia En gij?

Belzemien Ik? Ha, ik ook.

Zeunia Ik wil zeggen, hebt ge nu al geschreven naar Parijs, naar Leontientje?

Belzemien Eh... 't Is te zeggen...

Standje (Valt hem bij) Hij is het van zins.

Zeunia Ik zou haar zo gaarne nog eens zien, voor ik doodga.

Belzemien Gij gaat toch niet dood, tante. Maar ik zal haar schrijven. Dat ze moet komen.

Zeunia Ja. En vergeet het niet.

Tante Zeunia heeft een kleine hoestbui. De non is onmiddellijk druk in de weer rond haar. Ondertussen doet ze teken naar de bezoekers dat hun tijd om is.

Belzemien Wel, beterschap, tante. Ik schrijf haar vanavond nog. Het is beloofd.

Standje Hij zal het niet vergeten.

Belzemien en Standje verlaten de kamer.

4 – Exterieur – Huis tante Zeunia

Belzemien en Standje stappen naar buiten. Standje wil de non nog groeten, maar deze sluit de deur reeds. Ze staan op straat.

Standje Wat denkt ge ervan?

Belzemien Ze trekt het niet lang meer.

Standje Nee, ik wil zeggen, dat van Leontientje.

Belzemien Ja, 't zijn dingen dat.

Standje ziet de non loeren achter de gordijnen. Hij groet haar zo vriendelijk mogelijk.

Standje (Tot Belzemien) Kom... Ge zult haar toch moeten schrijven nu.

Belzemien en Standje begeven zich op weg.

Belzemien Dat is iets dat we thuis moeten bespreken, broers en zuster onder elkaar.

Standje Ja.

5 – Exterieur – Erf boerderij

Belzemien en Standje komen het erf van hun boerderij opgewandeld, waar hun broer Coben net aankomt met paarden en kar. Van zodra Coben hen bemerkt, roept hij Bruuntje, de knecht, en overhandigt hem de leidsels van zijn paarden.

Coben Bruuntje!

Cordula verschijnt in de deuropening van het woonhuis.

Cordula Wel, hoe was 't?

Belzemien Niet goed.

Cordula Gaat ze achteruit?

Belzemien Ja, ja. En rap... maar er is iets anders, een probleem. Kom mee.

Belzemien, Standje en Cordula begeven zich naar binnen, gevolgd door Coben.

6 – Interieur – Woonhuis boerderij

Cordula en Coben scharen zich rond Belzemien en Standje.

Cordula Wel?

Belzemien Ze heeft weer gevraagd naar Leontientje.

Cordula Die oude mensen, als die iets in hun kop steken!

Cordula roert af en toe gejaagd in de kom met karnemelkpap die in het midden van de tafel staat.

Belzemien Nu kan ik niet anders dan haar schrijven.

Cordula Ja, we mogen tante Zeunia niet ontstemmen.

De anderen beamen dit.

Cordula Maar als ze komt, Leontientje, wie geeft haar dan onderdak?

Standje Wij. Hier.

Cordula Hier? Moet dat jong hier bij ons komen?

Belzemien Ah, dat zal wel...

Standje Ze kan toch niet bij tante Zeunia gaan, die ligt zo goed als op sterven.

Cordula Ja, en 't gevaar voor de erfenis. Het is zo al erg genoeg met die non die daar...

Coben 't Zijn dingen. 't Zijn dingen.

De anderen beamen dit. Tenslotte:

Belzemien We kunnen niet anders. Ik ga haar schrijven.

Standje Denkt ge dat ze nog Vlaams verstaat, Leontientje?

Belzemien Met haar eerste communie sprak ze nog goed Vlaams. Maar dat is lang geleden. Ik denk dat ik haar maar in 't Frans schrijf. De beleefdheid vraagt dat.

Standje maakt een beweging in de richting van de dampende pap op tafel.

Standje En het eten? Ze zal wel wat anders gewoon zijn dan karnemelkpap.

Cordula Als ze komt, dan eet ze wat de pot schaft. Geen tierlantijntjes.

Belzemien Ja, ja. Maar ze is een stadskind geworden nu.

Cordula Stadskind, stadskind. 'n Teljaar bij, en daarmee uit! Het is alsof hier een prinses gaat komen. Ik...

Cordula zwijgt als ze Bruuntje, Pierke en Leonie ziet binnenkomen, die een goede avond mompelen. Iedereen neemt zwijgend zijn plaats in aan tafel. Er wordt binnensmonds een kort gebed gemompeld. Dan lepelt iedereen van de gemeenschappelijke kom pap.

Cordula (Ineens, ze is nog niet uitgeraasd) Niets beters dan karnemelkpap. Ze zal er mee moeten content zijn, de prinses.

De knechten kijken verwonderd op. Standje glimlacht.

Belzemien Dat zijn zorgen voor later. Daarbij, wie zegt dat ze komt. Parijs, dat is ver van hier.

Pierke verslikt zich haast.

Pierke (Fluisterend, meer tot de oude knecht Bruuntje dan tot zijn bazen) Komt er hier een prinses, uit Parijs?

Standje (Lachend) Misschien, Pierke. Als ge braaf zijt en veel eet.

7 – Interieur – Woonhuis boerderij – Avond

Belzemien zit aan tafel en schrijft een brief naar Leontientje, in het Frans. Hij heeft een bril of pince-nez op en ziet er erg waardig uit. Soms twijfelt hij hoe hij een woord moet spellen, maar als hoofd van het gezin mag hij daar niets van laten blijken. Hij schrijft zelfverzekerd door. Hij geniet dan ook van de stille bewondering van Standje en vooral van de nauwelijks geletterde Coben, die over zijn schouder meeleezen.

Belzemien ... quel désir de vous voir avant de mourir. Venez donc directement comme possible et écrire par quel train. Onkel Constant seront à la station pour vous atandre, avec le tilbury...

Cordula Met de tilbury nogal!

Belzemien Het is maar voor één keer.

Cordula Het zal geen waar zijn!

Belzemien Ja, 't staat er nu... avec le tilbury et cheval... Votre onkel Goetgebuer Benjamin. Voilà.

Belzemien schrijft Leontientjes adres op een enveloppe.

Standje Dat ziet er goed uit.

Coben Ja, zeer goed.

Standje (Vriendelijk - plagend) Sedert wanneer verstaat gij Frans, Coben?

Coben haalt zijn schouders op. Belzemien lacht fijntjes.

8 – Exterieur – Aardappelveld

Belzemien, Standje, Coben en Bruuntje zijn aan het werk op het aardappelveld. Ze kappen de aardappelstruiken op. Pierke komt aangelopen. Hij roept:

Pierke Er is een brief... van Parijs... een brief... van Parijs...

Belzemien Ja, ja. Ik versta u wel.

Pierke loopt terug. De drie broers trachten zo goed mogelijk te verbergen hoe nieuwsgierig ze wel zijn naar de inhoud van de brief en leggen zo rustig mogelijk hun werktuigen neer. Ze begeven zich naar de boerderij. Bruuntje werkt voort, kijkt hen na.

9 – Interieur – Woonhuis boerderij

Cordula leest de brief. Als ze haar broers ziet binnenkomen, legt ze hem niet zonder misprijzen op tafel.

Cordula Ja, ja. Ze komt. Morgen al.

Belzemien zet zijn bril of pince-nez op en neemt de brief. Hij wordt omringd door Standje en Coben. Ze lezen.

Belzemien Het is in 't Vlaams.

Cordula Is dat Vlaams? (Ze citeert) Ik wil u antwoord in de Vlaams...? Ik hoop u te vinden in goede gezondheid?

De niet erg geletterde Coben beaamt deze spot met een even misprijzend gemompel. Standje is de enige die direct bekoord wordt door de brief. Hij ruikt aan de brief.

Standje (Leest) Ik zal herkennen nonkel Constant nog wel goed... Zo 'n schoon geschrift... En fijn dat het riekt. Precies lijk goede zeep.

Belzemien vindt ruiken aan een brief een te frivole handeling die niet strookt met zijn waardigheid. Toch ruikt ook hij heel even aan de brief, gevolgd door de onhandige Coben.

Coben (Tot Cordula) 't Is waar. 't Is waar. Riekt een keer.

Cordula trekt zich met een gebaar van walging achteruit.

Cordula Gij drie oude loeders, zijt ge niet beschaamd? 't Is hier gelijk in een slecht huis.

De drie broers houden op met ruiken aan de brief, ze durven elkaar nog nauwelijks een blik van vermaak toe te werpen.

Cordula Dat ze hier niet binnenkomt met dat soort reukwater, of ik giet het in de beek.

Belzemien herpakt zich, hij maakt gebruik van zijn autoriteit.

Belzemien 't Is al goed, zuster. Nu moeten we alleen maar tonen dat we onze wereld kennen. Zorgt gij dat de beste kamer in orde komt.

Cordula De beste kamer? Ge zijt zot gij. Ze zal bij mij slapen, op de voute, in het bed van ons moeder zaliger. Is ze er te goed voor misschien? En de tilbury, daar komt niets van, die blijft in de schuur. Ze kan te voet komen van het station.

Standje Maar ze zal een valiesje mee hebben en dingen...

Cordula En dan? Ze heeft jonge benen. Ik word ook nooit afgehaald met de tilbury als ik van het station kom.

Belzemien weet wel dat hij hier makkelijk zijn gezag kan laten gelden, maar hij is wijzer dan Cordula. Hij laat haar maar uitrazen en weet dat de dingen ten gepaste tijde in orde zullen komen.

10 – Exterieur – Erf boerderij

Belzemien loopt voorbij de paardenstal. Hij ziet hoe Coben een laatste hand legt aan de opmaak van de vinnige merrie Bello.

Belzemien Zijt ge gereed?

Coben Ja.

Coben brengt het paard zo omzichtig mogelijk naar buiten. Belzemien komt bij de wagenshuur waar Standje en Pierke de tilbury aan het opblinken zijn.

Belzemien (Tot Standje) 't Is goed.

De tilbury wordt zo stil mogelijk het erf opgeduwd. De hond Baron schrikt op in zijn hok en blaft.

Standje (Halfluid) Stil, loebas.

De hond kruipt weg in zijn hok. Coben leidt het paard naar de tilbury. Het wordt ingespannen. Ondertussen werpen de broers bange blikken naar het woonhuis. Ze verstijven als ze Cordula ineens naar buiten zien stappen.

Standje (Halfluid) Nondeju.

Standje is tot sterke tegenstand bereid. Maar die is overbodig. Cordula negeert de mannen. Ze roept in de richting van de koestal.

Cordula Leonie! Leonie!

Leonie, de meid, komt te voorschijn uit de koestal.

Cordula Leonie. Als ge gedaan hebt met melken, kom dan in huis en help me schuren.

Cordula verdwijnt in het huis. Standje lacht opgelucht.

Standje Ze krijgt haar verstand.

Coben Schuren op een woensdag!

Standje (Tot Pierke) 't Is voor de prinses, hè Pierke, 't is voor de prinses.

Men heeft enige moeite met het inspannen van het onrustige paard.

Belzemien Ze staat weer veel te hitsig. Ge zoudt beter de ruïn nemen.

Standje (Overmoedig) Nee, nee. Als ge een Parisiennetje gaat afhaken, moet ge een beetje levendig kunnen rijden.

Standje heeft plaatsgenomen op de tilbury.

Standje Voilà. Ik kan haar wel meester. Tot seffens. Ju Bello. Ju.

Het paard gehoorzaamt. Op Standjes gelaat ontplooit zich een tevreden, brede lach.

11 – Extérieur – Klein station

Standje heeft moeite om zijn paard in bedwang te houden dat erg schichtig doet door het lawaai van de trein die net gearriveerd is.

Standje (Tot zijn paard, voortdurend) Hou, hou, Bello, hou!

Naast het wachthuisje, waarvoor een wachter staat met een vuilrode vlag, komen een aantal reizigers te voorschijn. Standje verdeelt zijn aandacht tussen zijn paard en het uitkijken naar Leontientje. Standje en Leontientje bemerken elkaar. Even een aarzeling, vooral van de kant van Standje, maar dan wuift Leontientje naar hem. Hij wuift dan maar terug. Een fluitsignaal. De trein die zich in beweging zet. Leontientje komt op Standje toegelopen en omhelst hem uitbundig. Een paar voorbijgangers kijken op.

Leontientje Bonjour, mon oncle Constant. Hoe gaat het?

Standje is onder de indruk van Leontientjes verschijning.

Standje Haha. Leontine! Leontine!

Hij lost onwillekeurig de teugels. Het paard begint te trippelen.

Standje Hou, Bello, hou! Wat zijt ge groot geworden, Leontine, en snel. En hoe is het thuis, met vader?

Leontientje Goed, goed. En hoe is 't met tante Zeunia?

Standje is steeds in de weer met zijn paard.

Standje Oh, ook goed, ook goed.

Leontientje Comment donc! Ik meende dat ze op sterven lag.

Standje Ha ja, dat is waar ook: natuurlijk!!! Het gaat niet goed met haar, niet goed. Kom, we zijn hier rap weg, Leontine. Mijn paard is de trein niet gewoon.

Standje helpt Leontientje instappen. Het paard vertrekt met een ruk, waardoor Leontientje tegen Standje aanvliegt. Ze lachen, Leontientje van harte, kinderlijk, Standje een beetje gegeneerd.

12 – Exterieur – Landweg

Standje en Leontientje op weg in de tilbury. Ze rijden langs korenvelden, boerderijen midden boomgaarden in de bloesem. Het gezang van leeuweriken. Zacht golvend landschap. Blauwe hemel. Leontientje raakt niet uitgekeken op al dit moois. Standje raakt niet uitgekeken op Leontientje.

Leontientje Nonkel Constant, wat is het hier toch stil en schoon.

Standje Ja, hè. Zeker een groot verschil met Parijs?

Leontientje Oh ja! Maar Parijs is ook schoon, hoor. Kijk daar! Is dat daar het dorp?

Standje Ja, ziet ge de kerktoren?

Leontientje Ja. C'est là que j'ai fait ma première communion.

Standje Oh oui, oh oui! Waar is de tijd?

Leontientje En tante Cordula, en nonkel Belzemien en nonkel Coben, hoe gaat het met hen?

Standje Goed. Goed. Nog allemaal thuis. Nog niemand getrouwd.

Leontientje lacht. Nu moeten ze een kanaal over via een smalle ophaalbrug. Standje laat het paard stapvoets gaan. Uit de andere richting komen twee jonge boerenknechten de brug opgewandeld.

Leontientje Ha, dat brugje! Dat herinner ik me ook nog.

De twee boerenknechten
Goede dag, Stand.

Standje Goede dag.

De twee jongens zijn zo geboeid door het mooie meisje naast Standje, dat ze achteruitgaand hun weg vervolgen.

Leontientje Naar waar kijken ze zo?

Standje (Ondeugend) Alleszins niet naar mij.

Leontientje Oh, nonkel Constant!

Standje lacht. Ze zijn de brug over, hij laat zijn paard opnieuw draven.

13 – Interieur – Woonhuis boerderij

Belzemien heeft zijn zondagse pak een. Ook Cobens voorkomen is wat verzorgder. De deur naar de duffe, ongezellige voutekamer staat open, waar Cordula een tweede bed aan het opmaken is: het bed bestemd voor Leontientje. Cordula, die haar gewone werkkleren aanheeft, werpt afkeurende blikken naar de "ijdele" Belzemien en Coben. Coben kijkt door het raam naar buiten.

Belzemien (Tot Coben, fluisterend) Dat zou ze niet mogen doen. Ze zou haar de beste kamer moeten geven.

Coben Ach, een bed is een bed. (Ineens) Wacht! Wacht! Ik geloof dat ze daar zijn.

Belzemien kijkt naar buiten. Hij ziet het rijtuig het erf op komen rijden.

14 – Exterieur – Erf

Standje laat het paard halt houden voor de deur van het woonhuis, waar Cordula, Belzemien en Coben staan te wachten. Ook Bruuntje is in de omtrek. Cordula, Belzemien en Coben worden tot hun grote verwondering omhelsd door Leontientje.

Leontientje Bonjour, ma tante? Bonjour mon oncle Belzemien, bonjour mon oncle Coben.

Cordula, Belzemien, Coben

Bonjour... bonjour... bonjour...

Standje stapt uit het rijtuig met de koffer van Leontientje in de hand. Hij overhandigt de leidsels aan Bruuntje, die het paard wegleidt. Ondertussen staan Cordula, Belzemien en Coben er maar onthutst bij, om zoveel vrolijkheid en frisheid van Leontientje. Ze staan er wat schaapachtig bij te lachen, tot Standje de sfeer van onwennigheid verbreekt. Hij heft de koffers van Leontientje in de hoogte.

Standje Ik ga ze in Leontientjes kamer zetten. De beste kamer zeker, Cordula?

Cordula weet niet wat ze hoort. Ze is zo verbouwereerd dat ze bijna niet in staat is te repliceren.

Cordula Eh... eh... ja. Ik ga subiet eens kijken of er niets mankeert.

Cordula haast zich naar binnen. De anderen volgen.

15 – Interieur – Woonkamer boerderij

Omringd door haar drie ooms neemt Leontientje haar hoed af, terwijl ze de kamer rondkijkt.

Leontientje Ah, que c'est joli. Que c'est joli.

Standje neemt haar hoedje aan. Hij heeft meer oog voor de schoonheid van Leontientje dan voor de kamer.

- Standje Oui, hè.
- Cordula komt drukdoende uit de beste kamer, een beetje nors.
- Leontientje Oh, ma tante, ik heb iets voor u.
- Leontientje opent één van haar valiezen en overhandigt Cordula een doos met gouden letters.
- Leontientje Alstublieft. Speciaal voor u. Speciaal uit Parijs. Doe het maar open.
- Cordula opent de doos. Ze blijkt pralines te bevatten.
- Cordula Ah maar jongens toch. Kijk nu toch eens. 't Is chocolat. En zo veel.
- Leontientje Eet ge gaarne chocolat, tante?
- Cordula stopt reeds een praline in haar mond.
- Cordula (Met volle mond) Ja... en zo 'n goeien.
- Cordula beseft dat ze de anderen ook wel een praline mag aanbieden. De dikke vingers van haar broers grabbelen voorzichtig in de doos. Zijzelf neemt er ook nog een. Standjes ogen glinsteren. Hij voelt dat Cordula zich laat vermurwen. Hij waagt het er maar op:
- Standje (Tot Leontientje) En ge zult wel honger hebben. Wat wilt ge eten, Leontientje?
- Leontientje Wat gij eet.
- Standje (Doet of hij dit niet hoort, snel) Wat eet ge gewoonlijk, 's avonds?
- Leontientje Oh, wat er is, nonkel. Een ei, een beetje vlees of kaas met een boterham en een glas wijn. Ja, maar hier zal het wel bier zijn, nietwaar?
- Standje (Vriendelijk spotten) Hebt ge 't gehoord, Cordula? Kook maar een eitje, ik zal in de kelder om bier gaan.
- Cordula is zo uit haar lood geslagen, dat ze zich haast verslikt in haar pralines. Standje klopt lachend op Cordula's rug. Cordula kan dit niet appreciëren.
- Standje Ge zijt te gulzig, Cordula. Veel te gulzig.

16 – Interieur – Woonhuis boerderij

Schemering. Opflakkerend haardvuur. De drie broers en Leontientje aan een rijkgedekte tafel: gekookte eieren, hoofdkaas, worst, brood, bier... Veel warmere sfeer dan tijdens de maaltijd in scène 6, vooral natuurlijk door de aanwezigheid van Leontientje.

Leontientje Het is zeer lekker. Moet gij niet eten, tante?

Cordula Nee, nee. Ik eet seffens wel wat.

Cordula loopt heen en weer. Af en toe verdwijnt haar hand onder haar schort. Ze snoept heimelijk van de pralines.

Belzemien (Tot Leontientje) En vader, werkt hij nog altijd in het pakhuis?

Leontientje Ja, ja.

Standje En wat doet gij zoal, Leontientje, in Parijs?

Leontientje Oh, sedert moeder gestorven is, doe ik het huishouden voor vader. En ik doe thuis ook wat werkjes voor een korsetwinkel.

Standje Zo, zo. Een korsetwinkel nogal.

Belzemien Hier op de buiten hebben de vrouwen dat niet veel nodig.

Leontientje En voor een lingeriewinkel werk ik ook soms. Schone dingen! Voor de rijke dames. Haast allemaal dure entre-deux en kant. Ik droeg verleden week een pakje naar huis, ge kon het zo aan uw kleine vinger dragen en er zat voor 700 frank in.

De drie broers (Door elkaar) Awel, awel, awel. Dat is toch een dingen. 700 frank!

Cordula Dat is geld wegslijten! Waarvoor dient dat nu. Er is toch geen mens die ziet of ge nu fijn of grof ondergoed draagt.

Standje Dat zegt gij, Cordula. Gij weet niet of dat almets niet gezien wordt.

Cordula Ja... door slecht vrouwvolk! Ja...

Standje Ba ba ba. Ik weet niet of ze daarvoor zo slecht zouden zijn.

Belzemien en Coben buigen zich beschaamd over hun eten. Ook Leontientje houdt haar ogen neergeslagen. Ze pelt een eitje, met zachte, beschaafde bewegingen. Dan durft ze opnieuw op te kijken. Haar ogen kruisen de ondeugende blik van Standje. Ze begint gedempt te lachen, de blik weer op het eitje vestigend.

Leontientje (Gegeneerd) Mon oncle, tout de même... comme vous êtes drole!

Cordula kijkt achterdochtig om naar Standje, maar ze zwijgt, ze mompelt alleen iets binnensmonds en stopt nog een praline in haar mond. Bruuntje, Pierke en Leonie verschijnen in de deuropening. Bruuntje licht even zijn pet op.

- Bruuntje Elk een goede avond.
- Hij neemt plaats aan een aparte tafel. Leonie volgt hem, nauwelijks opkijkend. Pierke blijft in het midden van de kamer staan, als door een soort betovering ter plaatse vastgenageld. Hij staart verbluft naar de mooie Leontine.
- Bruuntje Wel Pier, zijt ge vastgegroeid misschien?
- Pierke komt tot bezinning en neemt verlegen plaats naast Bruuntje. Cordula brengt hen onmiddellijk een grote kom vol dampende pap. Ze vouwen hun handen samen, en na een kort gebed beginnen ze slurpend uit de gemeenschappelijke kom pap te lepelen.
- Leontientje Oh! Mon Dieu! Ils mangent donc à la même terrine, sans assiettes!
- Belzemien (Verlegen fluisterend) Owie, owie, ils ne demandent pas ça. Ca est comme dans le vieux temps.
- Standje Ils ne voudraient pas autrement.
- Coben, die wel begrijpt waarover het gesprek gaat, maar geen Frans verstaat, knikt bevestigend naar Leontientje.
- Leontientje Pauvre gens.
- Leontientje eet verder. Door de ernst in het gesprek, gaan haar gedachten als vanzelfsprekend naar de zieke tante Zeunia.
- Leontientje Nonkel Belzemien, wanneer zou ik tante Zeunia bezoeken?
- Cordula Morgen, ik ga met u mee, morgen.
- Belzemien Ge zult wel moe zijn, Leontientje. Als ge gegeten hebt, gaat ge subiet slapen, of wilt ge nog een luchtje scheppen.
- Leontientje Mag ik nog eens in de boomgaard lopen, nonkel Belzemien? In Parijs zit ik haast altijd tussen vier muren, en hier... Wie gaat er mee?
- Belzemien, Standje en Coben
Ik wil wel. Ik ook. Ik ook.
- Leontientje Gij ook, tante Cordula?
- Cordula (Een beetje bits) Mijn schotels. Ik zit met de schotels.
- Cordula stopt nog een praline in haar mond. De anderen eten verder.

Schemering. De prachtige boomgaard. Zingende nachtegalen. De maan schijnt door de kruinen van de bloeiende appelbomen. Een zeer sierlijk lopend Leontientje dat verrukt is om al die schoonheid rond haar: de drie vrijgezellen die verrukt zijn door haar schoonheid.

Leontientje Oh! Comme c'est beau, comme c'est beau!

Belzemien Oui, n'est-ce pas.

Leontientje Zo rustig en zo schoon. Een mens zou hier wel willen blijven.

Standje (Schertsend) Ge moogt hier blijven.

Coben Zoudt ge, zoudt ge peinzen dat ge 't hier gewoon zoudt worden?

Leontientje lacht. Ineens bemerkt ze nog meer moois.

Leontientje Oh, kijk daar!

Ze huppelt weg. De anderen volgen. Het groepje bereikt de wilgen aan de beek. Iets verder ligt het zonneputje, een iets bredere kom in de beek. Veel waterbloemen. De maan schijnt in het zonneputje. Leontientje wordt stil door zoveel schoonheid.

Standje Dit is het zonneputje.

Leontientje Zonneputje?

Standje Hier kwam ik zwemmen, als kind.

Leontientjes aandacht wordt reeds afgeleid door iets anders: een prachtige appelboom. Ze loopt er heen en streelt de bebloesemde takken. Dan kan ze aan de verleiding niet weerstaan en ze begint takjes af te breken, die ze tot een prachtige ruiker vormt.

Leontientje Je puis, n'est-ce pas? Tante Cordula ne sera pas fachée, n'est-ce pas?

De drie vrijgezellen durven het niet te verbieden.

Leontientje Dat is ook een schoontje. Wil er me iemand helpen?

Na een aarzeling heft Standje Leontientje omhoog, zodat ze een grote, hoge tak kan afkraken. Coben stottert iets. Belzemien wil nu toch een opmerking maken, maar komt er niet toe.

Belzemien Kom. We gaan terug. Het is tijd om naar binnen te gaan.

Leontientje Ik mag ze op mijn kamer zetten, hè nonkel Belzemien?

Belzemien Wel, eh...

Standje neemt Leontientje de ruiker bloesemt看ijgen uit de handen.

Coben Cordula zal, eh... (Hij schudt het hoofd)

Standje (Rap) Nee, ze moeten in water staan. Daar zorg ik wel voor.

Leontientje Oh, merci, nonkel Stand.

Ze naderen het woonhuis. Ze komen aan de stallen.

Coben (Stotterend. Fier, dit is zijn terrein) Dit zijn de stallen.

Leontientje Ah zo.

Coben opent reeds de staldeuren.

Belzemien Een andere keer, Coben. Met zo 'n schoentjes kan Leontine niet in een stal.

Men begeeft zich naar het woonhuis. Standje verbergt de bloesemt看ijgen achter zijn rug en gaat een andere deur binnen.

18 – Interieur – Woonhuis boerderij

Leontientje en haar drie ooms in de schaarsverlichte woonkamer. Cordula komt net uit de beste kamer, die ze in orde heeft gebracht.

Cordula Zij is in orde, de beste kamer. Ge kunt gaan slapen.

Leontientje zou eigenlijk liever nog wat opblijven, maar ze gehoorzaamt. Ze kust beurtelings haar totaal verraste ooms en haar tante.

Leontientje Wel, goed... Bonne nuit, mon oncle... mon oncle... ma tante...

Belzemien, Standje, Coben
Bonne nuit, slaapwel...

Leontientje verdwijnt in de beste kamer. Haar drie ooms genieten nog na van het onverwachte, aangename gekus. Cordula merkt dat.

Cordula Verdeke, wat voor manieren zijn dat, al dat gezoen. 't Is hier gelijk in een slecht huis.

Standje is de enige die durft te giechelen.

Standje Oh, maar dat is Franse mode, Cordula.

Belzemien glimlacht hoofdschuddend, vaag gegeneerd. Coben stottert iets onverstaanbaars.

Cordula Slechte manieren, dat zijn het. En gij, oude sloebers, zijt daar mee gediend. Mannenvolk! Mannenvolk! Er is niets zo onnozel als een mannenmens. Vooruit, naar bed nu! Het begint me hier tegen te steken.

De drie broers druipen af: Coben met hoge schouders, als een schuldige, Standje glimlachend en Belzemien waardig. Ze wensen Cordula nog brommend een goede nachtrust toe en verdwijnen langs de zoldertrap.

Belzemien, Standje, Coben
Slaapwel, slaapwel...

19 – Exterieur – Huis tante Zeunia

Cordula en Leontientje voor het huis van tante Zeunia. Cordula belt aan. De non verschijnt in de deuropening.

Non Ha, gij zijt het. Het gaat slecht met haar, zeer slecht.

De non maakt geen aanstalten om hen binnen te laten.

Cordula We kunnen haar toch bezoeken?

Non Nee. Bezoek is ten strengste verboden. Bevel van de dokter.

Cordula (Zonder echt aan te dringen) En haar nichtje ook niet... Ze heeft er zo naar gevraagd!

Non Niemand heeft de dokter gezegd.

Leontientje Mais, ma soeur, je viens spécialement de Paris...

Non Je regrette, toutes les visites sont interdites.

Cordula (Tot Leontientje) Er is niets aan te doen. Kom... (Tot de non) Houd ons op de hoogte, maseur.

Non Ja, ja...

De non sluit de deur.

Leontientje Dat vind ik nu toch spijtig. Ik kom expres van zover.

Cordula Ja, nu moet ge maar terug, zonder dat ge haar gezien hebt.

Leontientje kijkt Cordula verwonderd aan.

20 – Interieur – Woonkamer boerderij

Cordula is net terug van het mislukt ziekenbezoek. Ze heeft het nieuws verteld aan Belzemien en Standje.

Standje tot Cordula, half fluisterend om niet gehoord te worden door Leontientje, die zich aan het verkleden is in de beste kamer:

Standje Ze moet terug! Ze moet terug! Ze moet zij niet terug! Dat ze nog een weekje wacht.

Coben komt binnen, nieuwsgierig. Ook Leontientje verschijnt. De anderen zwijgen.

Leontientje (Triest) Wat moet ik nu doen, nonkel Belzemien?

Belzemien werpt even een bange blik naar Cordula, maar dan maakt hij gebruik van zijn autoriteit.

Belzemien Kunt gij uw vader schrijven of hij u nog een tijdje kan missen?

Leontientjes gezicht klaart op.

Leontientje Oh ja. Ik kan proberen.

Standje gaat om het schrijfgerief. Cordula verwijdert zich, kwaad.

Standje (Tot Leontientje) Doe maar op uw gemak. Wij gaan u niet storen.

Standje doet teken naar zijn broers dat ze hem moeten volgen, naar buiten.

21 – Exterieur – Erf, voorgevel woonhuis boerderij

Belzemien, Standje en Coben zijn geheimzinnig aan het fluisteren. Daarbij loeren ze af en toe naar binnen naar het briefschrijvende Leontientje en naar Cordula.

Standje Er is één probleem: hoe gaan we haar bezighouden, al die dagen?

Belzemien krabt zich in het haar.

Belzemien Ja, dat ik het niet weet. Gaan wandelen misschien, of eens met haar uitrijden.

Coben (Stotterend) Ja, ja. Het is schoon weer, daarvoor.

Standje Wel, weet ge wat, het is toch voor niet lang, vandaag kan ik rijden en de volgende keer iemand van u.

Belzemien Wel ja. Wat denkt gij, Coben?

Coben Wel ja, wel ja...

Cordula staat ineens naast hen, met een mand in haar handen.

Cordula Wel, wat staat gij hier de samenzweerdere te spelen, gij drie?

Standje Wij zijn ons werk aan het regelen, Cordula.

Cordula kijkt hen nog een moment wantrouwig aan en begeeft zich dan verder naar de schuur.

Standje (Tot zijn broers) Wel, zo afgesproken, dan?

Belzemien en Coben knikken. Standje gaat in de deuropening staan.

Standje Leontientje. Haast u. Als ge gedaan hebt, dan gaan we uw brief posten, met de tilbury. We gaan een uitstapje doen.

Leontientje (Enthousiast) Oh ja, nonkel Stand!

22 – Exterieur – Een landweg

Standje en Leontientje in de tilbury. Leontientje is erg opgewonden door de snelle rit en de mooie natuur.

Leontientje Oh, mon oncle! Mon oncle! Wat is dat?

Standje (Lachend) Dat? Koolzaad in volle bloei.

Leontientje Laat mij er een bouquetje van meenemen.

Standje Van koolzaadbloemen! Dat verslenst direct en daarbij, als de boer dat zou zien!

Leontientje (Uiterst lief) Alstublieft, nonkel Stand.

Standje Hou, Bello, hou.

Leontientje wipt uit het voertuig en plukt met volle armen. Standje kijkt bezorgd om zich heen, bang voor een opdagen van de eigenaar.

Leontientje (Juichend) Mmm, que ça sent bon! Mais que de mouches, mon Dieu!

Standje Pas op, Leontientje. Dat zijn gevaarlijke beestjes. Als ze u steken...

Maar Leontientje weet van geen ophouden. Standje kan zijn vertedering niet verbergen voor het met bloemen overladen kind. Hij helpt haar instappen.

Standje Ju Bello, ju.

Leontientje Riekt een keer.

Standje ruikt en knikt, beamend dat de koolzaadbloemen goed ruiken.

Standje Ja, ja...

De weg maakt een bocht. Op een akker zijn vrouwen aan het wieden.

Leontientje Oh, qu' est-ce que c'est que ça, mon oncle?

Standje (Lachend) Ça, ce sont des... wiesters. Eh... arracher... l' onkruid.

Leontientje (Verwonderd) Comme ça, avec leurs mains, sans gants?

Standje Mais oui. Mais oui.

Leontientje En doet dat geen pijn?

Standje Maar nee, ge ziet toch dat ze plezier hebben, ze lachen.

De wiesters hebben opgekeken. Een paar wuiven naar het rijtuig.

Een wiester (Roept iets onverstaanbaars naar Standje)

Leontientje Wat roept ze?

Standje (Schertsend) Que vous êtes une jolie fille.

Leontientje (Blozend van schaamte) Mais mon oncle!

Standje lacht hard en maant zijn paard aan tot meer spoed.

Standje Ju, Bello, ju.

23 – Exterieur – Erf boerderij

Men ziet dat Belzemien richtlijnen geeft aan Coben die op het punt staat te vertrekken met paard en kar. De tilbury rijdt het erf op. Onmiddellijk vervoegt Belzemien Leontientje. Coben volgt hem. Leontientje stapt uit, de ruiker koolzaadbloemen in haar handen.

Belzemien Hebt ge u een beetje kunnen amuseren, Léontine?

Leontientje Oh, ja. Kijk eens, nonkel Belzemien, wat een mooie bloemen.

Coben (Onthutst) Dat is verdeke koolzaad. Dat zijn geen bloemen.

Coben moet daar onbedaarlijk om lachen.

Belzemien (Fijntjes lachend) Oui, oui, c'est du colza, ma nièce. Mais ça ne fait rien.

Pierke, het koewachttertje, komt het erf op. Hij leidt de hond Baron die een hondenkar met grote melkbussen trekt. Het gaat wat bergop, waardoor de hond zich fel moet inspannen. Pierke merkt dat de hond het lastig heeft en helpt de kar duwen.

Leontientje kijkt dit tafereel een moment onthutst aan.

Leontientje Oh! Waarom piept de hond zo?

Coben Omdat hij moet trekken, natuurlijk.

Leontientje Pauvre bête. Zo 'n zware kar.

Leontientje streelt de hond.

Belzemien Pierke helpt hem hoor.

Leontientje Ik vind het toch maar wreed.

Coben Och, moest hij eens een ganse dag met mij in de schuur staan dorsen, hij zou hij al anders piepen.

Cordula is er ongezien komen bijstaan, met twee emmers in haar handen. Ze werpt een verwijtende blik naar haar broers.

Standje Ja, Leontientje, op een hofstede moet iedereen werken, zowel de beesten als de mensen.

Cordula De mensen! Werken! Ge zoudt het niet zeggen.

De broers zijn even geschrokken, vooral Coben.

Standje Morgen, Cordula, het werken is voor morgen.

Standje knipoogt naar Leontientje.

24 – Exterieur – Een straat

Standje en Leontientje in de tilbury. Leontientje houdt de teugels. Standje leert haar mennen.

Standje Niet trekken. Ja. Zo, ja... Niet zo rap, Leontientje. Niet zo rap. Geef maar aan mij. We zitten midden de huizen hier.

Ze zijn in een straat met huizen beland. Standje laat het paard trager lopen. Ze passeren een herberg waar twee mannen in de deuropening staan.

Vriend 1 Awel Standje, ge hebt geen dorst meer de laatste tijd.

Standje (Lachend) Nee...

Vriend 2 Hij heeft nu wat anders. Haha...

Standje Salut!

De twee kijken het wegrijdende rijtuig na.

Vriend 1 Wel, wel. Boeren die zich kunnen permitteren om alle dagen uit te rijden!

Vriend 2 Ja. En naar het schijnt komt er tegenwoordig alle dagen vlees op tafel.

Vriend 1 Ja...?

25 – Exterieur – Erf boerderij – Vroege morgen

Coben herstelt een defect wiel van een kar, dat onder het raam van de beste kamer staat. Belzemien, die zijn zondagse kleren aan heeft, doet of hij Coben bij zijn werk controleert. Geen van beiden is met zijn gedachten bij het werk. Af en toe werpen ze een blik naar het raam van de beste kamer. Coben slaat met een houten hamer een pin in het wiel vast.

Belzemien Ssst! Niet te luid! Ze slaapt misschien nog.

Coben houdt op en kijkt naar het raam van de beste kamer.

Coben Ja, en als ze opstaat gaat ze zeker weer een toertje doen met Stand. Waarom moet hij het altijd zijn? Waarom mag ik nooit?

Belzemien (Met autoriteit) Standje is daar meer geschikt voor.

Coben (Bromt iets onverstaanbaars)

Tenslotte worden in de beste kamer de rolgordijnen opgehaald, de vensters worden wijd opengeduwed en Leontientjes hoofdje verschijnt.

Leontientje Bonjour, mon oncle Belzemien, mon oncle Coben.

Belzemien en Coben kijken quasiverwonderd op.

Belzemien, Coben

Ah, bonjour, Leontientje.

26 – Interieur – Woonhuis boerderij – Vroege morgen

Cordula is druk aan het schoonmaken. Ze ergert zich aan Standje die niets doet en in haar weg zit.

Cordula Wel, hebt ge geen werk?

Standje Seffens, seffens...

Leontientje komt te voorschijn uit de beste kamer.

Leontientje Zijt ge gereed, nonkel Stand?

Standje Ja.

Leontientje Kom, dan zijn we weg.

Cordula (Hoogst verwonderd) Moet ge niet eten?

Leontientje Nee, ik eet later. Kom...

Leontientje huppelt naar buiten, gevolgd door Standje. Cordula kijkt hen verbijsterd na.

27 – Exterieur – Erf boerderij – Vroege morgen

Leontientje trekt Standje mee. Ze begeven zich naar het zonneputje. Belzemien en Coben wuiven Leontientje na. Cordula ziet alles gebeuren.

Cordula Belzemien! Kom hier!

Belzemien schrikt even. Dan gaat hij rustig naar het woonhuis. Coben profiteert ervan om achter Stand en Leontientje te gaan.

28 – Interieur – Woonkamer en beste kamer boerderij

Belzemien stapt de lege woonkamer binnen.

Belzemien Wel, wat is er? Waar zijt ge?

Cordula (Vanuit de beste kamer) Wat ik doe? Werken. Ik ben de enige die hier nog werkt.

Belzemien gaat naar de beste kamer, waar Cordula Leontientjes bed aan het opmaken is. Belzemien is gecharmeerd door de sfeer in de meisjeskamer. Kleren, een hoed, bloemen... Maar Cordula laat hem geen gelegenheid om te genieten.

Cordula (Barst uit) Dat kan zo niet verdergaan, Belzemien. Er wordt hier niet meer gewerkt. 't Werkvolk wordt niet meer gecontroleerd...

Belzemien Maar...

Cordula En hele dagen paradeert gij in uw schoonste kleren. En al dat gebras met geld, met eten. We gaan ons ruïneren.

Belzemien Ach, ge overdrijft, Cordula.

Cordula En wat moeten de mensen denken van Stand? Godganse dagen is hij op stap met zo 'n jong ding. Er moet een einde aan komen. Toon nu eindelijk eens dat gij hier de baas zijt, Belzemien.

Belzemien Maar Standje doet niets verkeers. Ik houd hem in 't oog, wees maar gerust.

Cordula begeeft zich naar de woonkamer. Belzemien volgt haar.

Cordula Ik zeg dat er een eind moet aan komen. Ik verdraag het niet meer!

Cordula doet haar zwarte kapmantel aan.

Belzemien Waar gaat ge naartoe?

Cordula Naar tante Zeunia. Ik wil weten hoever het met haar is. Anders kan dat ding hier nog twee weken, twee maanden rondlopen.

Cordula begeeft zich naar buiten.

Cordula En hou ze in 't oog!

Belzemien Natuurlijk. Natuurlijk.

Belzemien stelt vast dat Coben weg is en gaat op zoek.

29 – Exterieur – Boomgaard

Pierke, het koewachtertje, staat half verborgen achter een boom. Hij kijkt vol aandacht naar iets. Hij schrikt op als hij de stem van Belzemien hoort.

Belzemien (Off) Pierke!

Belzemien Wat doet gij daar?

Pierke Eh... niets... kijken...

Pierke wijst in de richting van het zonneputje.

Belzemien En uw koeien?

Pierke Ja, baas.

Pierke maakt dat hij wekomt. Belzemien stapt in de richting van het zonneputje.

30 – Exterieur – Het zonneputje

Leontientje, Standje en Coben luigenietend aan het zonneputje. Ze liggen neergeveld onder een wilg, wat hen beschermt tegen de brandende zon. Coben snijdt uit een wilgentwijn een nieuwe zweep. Leontientje zit met haar voeten in het water. Ze lacht, Standje heeft net een grappig verhaal vertelt.

Leontientje Toe, nonkel Stand. Vertel er nog een. Ge doet me zo lachen.

Standje Ja, maar ik weet er haast geen meer.

Coben (Stotterend) Vertel van het slecht vijffrankstuk.

Standje Ah ja. Dat slecht vijffrankstuk. Luister. Er was eens...

Belzemien komt eraan. Leontientje is de eerste die hem bemerkt. Ze onderbreekt Standje.

Leontientje (Enthousiast) Kijk, nonkel Belzemien is er ook. Dag nonkel Belzemien. We zijn compleet.

Wat Belzemien ook van plan was, hij is onmiddellijk vertederd door deze gulle verwelkoming.

Belzemien Het is warm, hè. Er hangt onweer in de lucht.

Leontientje waait zich koelte toe.

Leontientje Ja, het is te warm. Maar het water, dat is fris.
(Ineens) Ah, ik heb toch zo 'n goesting om daarin te gaan. Nonkel Constant, wilt ge mij leren zwemmen?

Standje Wat? U leren zwemmen?

Leontientje Kunt gij niet zwemmen, nonkel Constant?

Standje Wel... ja... jaren geleden heb ik nog...

Leontientje Toe, leer mij zwemmen.

Standje wil dit al te gekke voorstel afwijzen, maar het vermoeden van het jeugdig plezier dat hem staat te wachten is sterker.

Standje (Tot Belzemien)
Als... als Belzemien het goedvindt...

Belzemien (Tot Leontientje) Meent ge dat serieus, Leontine?

Leontientje Maar ja. Toe, nonkel Belzemien...

Belzemien Maar eh... hebt gij daar de kleren voor?

Leontientje Ja ja, laat dat maar aan mij over. Kom, nonkel Constant. We gaan ons verkleden.

Ze sleurt het nauwelijks tegenstribbelend Standje mee in de richting van het woonhuis. Belzemien en Coben kijken hen verbluft na. Coben staat onduidelijk te stotteren, met het gedeeltelijk gepeld wilgentwijgje met afhangende rafels in de hand.

31 – Exterieur – Erf boerderij

De knecht Bruuntje, die een kruiwagen voortduwt en de meid Leonie die met emmers sleurt zien de lachende Leontientje en Standje hand in hand het huis binnenvluchten.

Leontientje Om ter rapst gereed, nonkel Constant!

Leonie zet er haar emmers bij neer. Bruuntje laat zijn kruiwagen op de grond zakken. Ze kijken elkaar verbijsterd aan.

32 – Exterieur – Zonneputje

De in nerveuze spanning wachtende Belzemien en Coben zien Leontientje en Standje komen aanlopen. Standje heeft een oude broek aan en een korte boezeroen van Coben. Hij lijkt wel een karikatuur van zichzelf. Leontientje heeft een wit nachthemd aan dat om haar middel vastgebonden is met een touwtje, zodat al het lenige en bekoorlijke van haar figuurtje zich makkelijk laat raden. Belzemien en Coben kunnen hun ogen niet geloven.

Belzemien, Coben

Awel, awel, awel...

Standje en Leontientje aarzelen een moment om zich in het water te begeven. Tenslotte laat Standje zich met een plotse moed van de oever glijden. Hij rilt.

Standje Kom.

Leontientje Is 't koud, nonkel?

Standje (Klappertandend) Neen, neen. 't Is goed. Geef mij een hand.

Leontientje Ik durf haast niet.

Leontientje begeeft zich stapje voor stapje in het water, tot ze naast Standje staat.

Leontientje Oh, nonkel! Brr! Brr!

Standje trekt haar zachtjes mee, van de oever weg. Leontientje merkt tot haar ontzetting dat de nachtjapon bolstaat boven water.

Leontientje Oh! Mon Dieu! Mon Dieu!

Ze probeert de weerspannige nachtjapon neer te slaan. Het lukt niet. Ze vindt geen ander middel dan neer te hurken, tot aan de hals. Ze richt zich hijgend op, het kleed plakt strak tegen haar lichaam. Zoveel schoonheid hebben Belzemien en Coben nog nooit gezien.

Leontientje Toe nonkel, leer mij nu zwemmen, toe.

Standje (Hijgend) Goed. Leg u voorover. Ja, zo, met uw kin in mijn hand. Ge moet niet bang zijn. Ik houd u goed vast.

Standje slaat een arm om haar middel.

Standje Begin maar. Met armen en benen tegelijk. Gelijk een puit. Maar niet te rap! Niet te rap! Stilletjes... op uw gemak.

Leontientje krijgt een gulp in haar mond, ze spuwt en richt zich op, het nachtkleed nog steeds indiscreet tegen haar lichaam geplakt. De broers kunnen hun ogen niet van haar afwenden.

Niemand merkt dat Bruuntje, Leonie en Pierke nu ook tot het publiek behoren. Bruuntje glimlacht, als gehypnotiseerd. Leonie kijkt minachtend en Pierke staat als in de grond geplant.

Belzemien bemerkt hen en kijkt schichtig rond of er nog meer toeschouwers zijn.

Belzemien (Kort, bijna gebiedend) 't Is nu genoeg, Stand! 't Is genoeg, Leontine! Kom er maar uit. Cordula kan ieder moment terug zijn.
(En tot de knechten) Vooruit, aan 't werk, gij daar!

De knechten en de meid begeven zich opnieuw naar hun werk. Leontientje stapt op de oever. Standje wil haar helpen, maar zijn broers zijn hem voor. Zich vasthoudend aan de wilgentakken, reiken ze Leontientje een bevende hand. Deze loopt lachend in de richting van het woonhuis. Standje volgt haar, hijgend van emotie.

33 – Exterieur – Erf boerderij

Voor het woonhuis: Coben en Belzemien wachten op Leontientje en Standje.

Tussenshots:

- 1) Leontientje en Standje die zich aankleden, respectievelijk in de beste kamer en op zolder
- 2) Standje is klaar en passeert de beste kamer waar hij door de half geopende deur een glimp opvangt van Leontientje dat nog niet helemaal aangekleed is.

Standje (Na een aarzeling, een beetje hees) Ik... ik wacht op u, Leontientje.

Leontientje (Een beetje geschrokken, met een hoog stemmetje) Eh... ja, nonkel Constant, ja!

Op het erf: Leonie in de weer met emmers en Bruuntje met de kruiwagen. Belzemien en Coben wachten. Dan komen Standje en Leontientje naar buiten. Leontientjes haar is nog nat.

Belzemien Kom Leontine. Zet u hier in de zon, dat uw haar kan drogen.

Leontientje Ha! Dat heeft deugd gedaan, hè nonkel Constant!

Standje Ja...

Ineens is klokkengelui hoorbaar.

Standje De doods klok?!?

Coben Ja, het is voor een met een ziel.

Leontientje Een met een ziel?

Standje Een met een ziel wil zeggen, iemand met...

Standje maakt het geldgebaar.

Belzemien Tante Zeunia!

Cordula komt het erf opgelopen.

Cordula (Buiten adem) Tante is dood. Ze is dood...

Bruuntje en Leonie komen er bij.

Cordula Kleet u op uw best. We moeten subiet naar de notaris, voor 't testament.

Belzemien Nu al?

Cordula Hij verwacht ons subiet.

34 – Interieur – Woonhuis

Leontientje heeft zich naar de beste kamer gehaast. Belzemien en Coben zijn reeds de trap op, naar de zolder. Cordula komt de woonkamer binnen, gevolgd door Standje. Ze merkt de natte sporen naar de zolder en naar de beste kamer. Ze merkt ook een hoopje natte kleren in een hoek.

Cordula Wat is dat hier? En hier? Wat is er hier gebeurd? Wie heeft er hier met natte voeten over de vloer gelopen? En naar de beste kamer nog wel! En kijk, hier naar de zolder ook!

Standje Wel, we zijn een keer gaan zwemmen.

Cordula Zwemmen! Met haar? In de beek?

Standje Ah ja. Is dat nu zo erg?

Cordula Vuilaards! Schande! En heeft het werkvolk dat gezien? Hè? Ze mag terug naar Parijs nu. En als ze bevoordeeld is in het testament, dan... dan...
(Ze raakt niet meer uit haar woorden van opwinding)

Standje heeft zich haastig uit de voeten gemaakt, richting zolder.

35 – Extérieur – Straat

Vorbij de herberg van scène 23 trekt een zwarte, dooernstige stoet: Cordula op kop, gevolgd door haar drie broers en Leontientje. Het groepje begeeft zich naar het statig huis van de notaris.

Vanachter de ramen van de herberg worden ze beloerd door een viertal cafébezoekers die commentaar op hen leveren.

36 – Interieur – Herberg

De vier cafébezoekers zien hoe Cordula aanbelt aan het notarishuis.

Klant 1 Kijk, kijk, hoe bang ze zijn voor hun centen. Ze is nog niet koud, of...

Klant 2 Ik wil die koppen zien als ze buiten komen.

Ze zien dat de deur geopend wordt. De familieleden begeven zich naar binnen.

37 – Interieur – Gang en kantoor notarishuis

De notarisklerk leidt de familie door de gang naar het kantoor van de notaris. De notaris komt vanachter zijn bureau en geeft iedereen een hand.

Notaris Innige deelneming... innige deelneming... Neem maar plaats...

Als hij tenslotte bij Leontientje komt, wordt hij uiterst galant. Hij leidt haar naar een stoel.

Notaris Ah, voilà, la petite cousine de Paris. On m'a beaucoup parlé de vous. Asseyez-vous là, mon enfant, que vous entendez bien.

Cordula begint al ineem te schrompelen, ze ziet Leontientje al met de hele erfenis gaan lopen.

Notaris Bon, we zijn nog wel niet compleet, maar...

De klerk laat de non-verpleegster en een oudere non, de moeder-overste, binnen. De nonnen kijken minzaam-zelfbewust rond. Cordula werpt angstige blikken naar Belzemien. De notaris legt het testament van tante Zeunia op zijn bureau.

Notaris Nu zijn we compleet.

Notaris (Leest) Dit is mijn laatste wilsbeschikking. Goetgebuer Zeunia. Opgemaakt de...

38 – Interieur – Herberg

De vier cafébezoekers loeren door het raam naar de notariswoning.

Klant 1 Ze zijn daar!

De cafébezoekers zien de twee nonnen het notarishuis verlaten. De nonnen lijken erg tevreden.

Klant 2 Die hebben alleszins wel gevaren. Dat wordt minstens een nieuw dak op hun kapel.

Klant 1 Stil!

Cordula komt naar buiten, gevolgd door haar familieleden. Ook dit groepje lijkt erg tevreden. Cordula is druk bezig aan het praten met Coben en Belzemien.

Klant 2 Oh, oh! Ze hebben precies allemaal welgevaren!

Als Cordula bemerkt dat ze bespied worden vanuit de herberg, zet ze op slag een begrafenisgelaat op. Het groepje gaat ernstig verder, maar van zodra Cordula denkt dat ze buiten het gezichtsveld van de cafébezoekers zijn, wordt er opnieuw geanimeerd, opgewekt gepraat. Druk gesticulerend begeeft men zich verder op weg. Klant 1 merkt dit en grinnikt.

39 – Interieur – Telegraafkantoor

Leontientje en Standje voor het loket van het telegraafkantoor.

Bediende Voor wat is 't, juffrouw?

Leontientje Een telegram voor mijn vader. In Parijs.

Bediende Parijs!?!

Leontientje knikt en geeft hem een briefje.

Bediende (Leest) Venez mardi pour enterrement et héritage de tante Zeunia...

Leontientje (Knikt en kijkt naar Stand) Wat scheelt er, nonkel Stand?

Standje (Triestig) Niets, niets.

Leontientje kijkt Standje bezorgd aan. De bediende begint te telegraferen.

40 – Interieur – Woonhuis boerderij

Cordula, Belzemien en Coben middenin een druk gesprek. Gejaagde fluistertoon. Standje zit er wat afwezig bij. Hij neemt geen deel aan het gesprek.

Cordula Nee, nee. Ik zie meer in het weiland van weduwe Poecke.

Belzemien Ik weet het. We zouden het kunnen gebruiken. Maar haar korenakker, dat is goede grond!

Coben Zal ze die willen verkopen?

Belzemien Sedert haar man dood is...

Cordula Waarom koopt ge de twee niet, het weiland en het korenveld? Tante Zeunia heeft ons toch genoeg gelaten.

Belzemien Dat is ook mijn gedacht. Maar dan moeten we alle drie ons part van tante Zeunia samenleggen.

Cordula en Coben knikken. Standje is in gedachten verzonken.

Belzemien Wel, wat is uw gedacht, Stand?

Standje staat op en begeeft zich naar buiten.

Standje Eh... ik heb iets te doen...

41 – Exterieur – Erf boerderij

Leontientje is de hond aan het strelen. Ze kijkt blij op, als ze merkt dat Standje op haar toe komt.

Leontientje Nonkel Stand!

Standje (Ernstig) Gaan we een eindje wandelen, Leontientje?

Leontientje is verrast door zijn ongewone ernst.

Leontientje Ja...

42 – Exterieur – Zonneputje

Standje en Leontientje wandelen langzaam langs het zonneputje. Beiden stil, met gebogen hoofd, Standje omdat hij zijn moed aan het verzamelen is om haar hand te vragen, Leontientje omdat ze zich onwennig voelt.

Standje (Ineens) Leontientje... Leontientje... Ik wil u wat vragen... ik vind u zo schoon... ik ben zot van u. Wilt ge met mij trouwen?

Leontientje denkt dat dit zijn zoveelste grapje is en schiet in de lach.

Leontientje Oh! Nonkel! Nonkel!

Maar dan ziet ze zijn verwrongen gezicht en wordt wat bang.

Leontientje Maar nonkel toch.

Standje (Gesmoord) Ik ben zot van u! Als ge wilt, wordt het hier allemaal het uwe. Leontientje, wilt ge?

Standje wil haar hand grijpen. Ze deinst terug.

Leontientje Maar nonkel toch, ik ben nog maar een kind, en gij...

Standje (Driftig) En ik oud. Ik weet het, ja. Maar het is gelijk. (Wanhopig) Sedert we gezwommen hebben... en sedert... Voor gij hier kwaamt heb ik nog geen uur echt plezier gehad in mijn leven...

Standje weent. Al de miserie van zijn kleurloos vrijgezellenleven welt in hem op. Hij probeert zich te beheersen. Dan vat hij opnieuw haar hand en in een opwelling haalt hij haar naar zich toe. Hij probeert haar te kussen, Leontientje tracht zich los te werken.

Standje Leontientje...

Leontientje Ge moogt niet, nonkel! Ge moogt niet! Ik ga roepen!

Door haar hevige reactie wordt hij tot de werkelijkheid teruggeroepen. Hij laat haar los.

Standje Pardon Leontientje, pardon. Ge hebt gelijk. Ik moet mijn verstand gebruiken. Kunt ge 't mij vergeven? Ik zal u niet meer lastig vallen. Nooit meer.

Hij kijkt haar aan met trieste ogen. Leontientje glimlacht.

Leontientje Het is goed.

Standje Goed...

Ze begeven zich naar het woonhuis.

43 – Interieur – Gelagzaal herberg

De familie Goetgebuer beëindigt het begrafenismaal, dat bestaat uit koekebrood en koffie. Rustige, gezellige gesprekken binnen de groepjes die zich gevormd hebben: Belzemien, Cordula en Coben zijn ernstig met elkaar in gesprek.

Een minder ernstig groepje wordt gevormd door drie verre verwanten. En Leontientje is druk aan het vertellen aan haar vader. Standje is de enige die zwijgt, hij is in gedachten verzonken. Hij ziet wel zijn familieleden, maar hoort hen niet. Hij denkt aan de voorbije dagen en hoort de stem van Leontientje.

Stem Leontientje

Je puis, n'est-ce pas? Tante Cordula ne sera pas fâchée, n'est-ce pas?

Het lijkt of Standje glimlacht en nee schudt met het hoofd.

Stem Leontientje

Nonkel Constant, dat is ook een schoontje, wilt ge me helpen?

Het lijkt of Standje ja knikt. Hij wordt ineens opgeschrikt door de stem van het aanwezige Leontientje, die hem iets toeroept, terwijl ze liefdevol met haar handen leunt op de schouders van haar vader.

Leontientje Je n'ai pas raison, oncle Constant: j'ai conduit le cheval, moi-même, et on allait vite! (Tot haar vader) Ah, je me suis si bien amusé, papa. Que j'aimerais rester ici...

Vader Leontientje

Tu sais que ce n'est pas possible, ma fille. Que ferais-je sans toi à Paris?

Dit doet Standje denken aan plezieriger momenten:
Flashback van Leontientje dat het paard ment.

De waard verschijnt met een fles jenever. Hij vraagt wie een druppel wil. Iedereen wil er een, buiten Cordula en Leontientje. De verre verwanten blijken nogal wat dorst te hebben. De waard vraagt nu ook aan Standje of hij een druppel wil. Maar Standjes gedachten vertoeven bij Leontientje: Flashbacks van Leontientje dat aan het zwemmen is en van Leontientje dat zich aankleedt. Pas als de waard zijn vraag voor de tweede keer stelt, wordt Standje tot de werkelijkheid teruggeroepen.

Waard Wel, Stand, ge zijt er anders zo bang niet van. Wilt ge een jenever of niet?

Standje Eh... ja. Merci.

De waard schenkt Standje in en verkoopt hem nog wat plagerige opmerkingen, maar Standje hoort hem niet meer. Hij denkt aan Leontientje.

Stem Leontientje

Ik ben nog maar een kind. Ge moogt niet, nonkel. Ge moogt niet.

Eén van de verre verwanten staat op en heft zijn glas omhoog in de richting van Belzemien.

Verre verwant 1

(Ernstig) Wel, het heeft gemaakt, Belzemien. En 't was een schone begrafenis. Op de nagedachtenis van tante Zeunia.

Belzemien Ja. God hebbe haar ziel.

Verre Verwant 2

En een ziel, dat had ze.

Verre verwant 2 maakt het geldgebaar met duim- en wijsvinger. De meeste tafelenoten glimlachen om deze opmerking, maar houden toch hun fatsoen. Belzemien voelt zich toch verplicht in te grijpen.

Belzemien Dat is niets om mee te lachen, Fons.

Verre verwant 2

Nee. Kijk, Standje kan er ook niet mee lachen.

Allen kijken naar het sombere Standje.

44 – Exterieur – Erf boerderij

Leontientje en haar vader nemen afscheid van Belzemien, Coben en Cordula. Standje staat klaar naast de tilbury. Leontientje kust Cordula, Belzemien en Coben.

Vader Leontientje

Wel... au revoir... Coben... Cordula... Belzemien. Houd u goed.

Leontientje Au revoir, mon oncle Belzemien, mon oncle Coben, ma tante... Bedankt voor alles.

Cordula, Belzemien, Coben

Au revoir... au revoir... Kom wel thuis.

Leontientje en haar vader nemen plaats op de tilbury.

Standje Ju Bello, ju.

Leontientje wuift.

Vader Leontientje

Au revoir!

Belzemien wuift hen na.

45 – Exterieur – Landweg

De tilbury op weg naar het station langs de landweg van scène 21.

Vader Leontientje

Het is hier toch zo schoon. Ge weet niet hoe gelukkig ge zijt, Stand.

Standje (Bijna onverschillig) Ja...

Hij zwijgt verder. Leontientje ook. Ze passeren de wieden, die opnieuw wuiven en opmerkingen maken. Maar Standje kijkt stom voor zich uit deze keer, Leontientje ook. Haar vader kijkt hen beiden iets verwonderd aan.

46 – Exterieur – Station

De tilbury voor het station. Geluid van aankomende trein. Bel.

Vader Leontientje

Depêches-toi, Leontine. Le train est déjà annoncé...

De vader van Leontientje neemt haar bagage en geeft Standje nog een hand.

Vader Leontientje

Bedankt Stand. En niet vergeten wat ik gisteren gezegd heb. Ge moet eens afkomen naar Parijs.

Standje (Afwezig) Ja...

Leontientje bekijkt Standje. In een plotse opwelling van medelijden reikt ze hem haar lippen. Leontientje volgt dan snel haar vader. Standje kijkt hen na. Leontientje wuift en verdwijnt voorgoed.

47 – Exterieur – Woonhuis boerderij

Standje is net terug van het station. Hij begeeft zich naar het woonhuis, triest-afwezig. Hij opent de deur en blijft een moment in de deuropening staan, getroffen als hij is door wat hij ziet binnen.

48 – Interieur – Woonhuis boerderij

We zien wat Standje zo treft: Cordula, Belzemien, Coben, de twee knechten en de meid zitten zoals voor de komst van Leontientje zwijgend karnemelkpap te lepelen uit de gemeenschappelijke tafel. Er is niets overgebleven van de plezierige sfeer toen Leontientje nog meezat aan tafel. Iedereen slurpt maar gewoon door zoals vroeger, alsof ze Leontientje al compleet vergeten zijn. Belzemien heeft bijvoorbeeld reeds zijn gewone werkkleren aan. Belzemien en Cordula kijken even op naar Standje. Deze neemt dan maar plaats. Hij eet niet. Na een poosje:

Cordula Wel, moet ge niet eten?

Standje lepelt dan maar wat. Eerst met een soort tegenzin. Maar dan lijkt het of zijn gezonde honger het zal halen. Hij lepelt nu op hetzelfde ritme van de anderen.